

ми даде малко тютюнъ; но като отидохъ у дома, азъ намѣрихъ въ тютюна тъзи жълтица, и за това го търся да му ѝж дамъ.« Зачиудени, които го чуихъ, какъвъ ще бѫде тойзи правъ човѣкъ, рекохъ: »Глупецо! ти ли си билъ най-правий на свѣта?! неможешъ ли да си купишъ съ тѣзи пари каквото ти трѣбва и да си мълчиши? У него пари много!« Тогава сиромахъ тури рѣката на сърдцето си и рече: »тука у мене има единъ добъръ и единъ лошъ човѣкъ, отъ които добріятъ ми казва: »тѣзи пари не сѫ твой, върни ги на стопана ймъ.« а лошавий казва: »не, тѣ сѫ твои, защото ти са дадени на честъта.« — »Това не е право само тютюнъти ти е даденъ, а не и паритѣ, казва добрій чокѣкъ.« На тия думи, отговаря пакъ лошавий: »бре будало! защо си немълчиши, па да си купишъ, каквото ти трѣбва?« Много врѣме азъ незнайхъ, кого да слушамъ; най-сѣтиѣ за да са успокоя, лѣгнахъ си да заспѫ, но пеможахъ; защото двамицата онія човѣци въ мене сѣ са карахъ цѣлата нощъ, щото едвамъ тѣрпѣхъ да съмне та да занесѫ жълтицата на ступана й та да мириясамъ.

Тія двама човѣци, които били на оногова човѣка въ сърдцето, знаишъ ли ти Читателю, кои сѫ? добрій човѣкъ, който му казалъ да върне паритѣ на стопанина имъ е съвѣстъта, която са намѣрва у всѣкиго и го съвѣтва все на добро, а за нѣкоя си погрѣшка го обличава; ако ли хване да са не послушва тогава тя заглушава и става, като мъртва. За това казватъ хората за нѣкои твърдѣ развращени човѣци: »Тойзи е безсъвѣстенъ.« И такъвзи човѣкъ, направя каквото му скимне; отъ него да са бойши, защото безсъвестни е и безбожникъ: »бойса отъ Бога, бойса и отъ оногова, който не го е страхъ отъ Бога,“

А лошавий човѣкъ, който лежалъ у сърдцето на оногова, когото подучавамъ да скріе паритѣ, то е злата воля човѣческа, що иска винаги да й пригодяваме.

Оттова правятъ борба у човѣка: злата воля, като иска все да е спокойно, желае и чуждото да посвой.